

АНАЛІЗ КОМПЛІМЕНТАРНИХ ВИСЛОВІВ НА ЛЕКСИЧНОМУ, СТИЛІСТИЧНОМУ, МОРФОЛОГІЧНОМУ ТА ГРАФІЧНОМУ РІВНЯХ

У статті представлено повний ґрунтовний аналіз компліментарних висловів на лексичному, стилістичному, морфологічному, графічному рівнях.

Ключові слова: комплімент, аналіз, соціальні мережі, Інстаграм

The article provides a thorough analysis of complimentary expressions at the lexical, stylistic, morphological, graphic levels.

Key words: compliment, analysis, social networks, Instagram

Компліментарні вислови у різних науках досліджували багато дослідників у галузі філології, філософії, урбанолінгвістики, лінгвокультурології тощо. Серед них дослідження особливостей компліменту у різних лінгвокультурах – Кузенна, В. Міщенко, дослідження жанрових особливостей – А. Вежбицька, Л. Кокойло. Та головна проблема дослідження цього мовного явища пов'язана з особливостями поняття *комплімент*, а також із трактуванням його цими науками. У нашому дослідженні під компліментом будемо розуміти «допис користувача у мережі «Інстаграм» чи «Фейсбук» під постом іншого користувача, що несе позитивну оцінку судження, схвалення чи похвали» [1, с. 1], хоча традиційно це мовне явище трактують як мовленнєвий акт, своєрідний «вербальний подарунок» адресату, що складається з позитивної оцінки зовнішнього вигляду, досягнень, успіхів адресата [2, с. 1].

Проаналізувавши дослідження, можна впевнено говорити, що наукова розвідка компліментів на прикладі соціальних мереж є явищем унікальним, актуальним та новим, бо не має окремих досліджень, присвячених цим мережам, а компліментарні вислови з соціальних мереж не були предметом спеціального дослідження. Усе це визначає актуальність теми нашої статті.

Метою нашої розвідки є дослідити особливості мовного вираження компліментів, проаналізувати приклади компліментарних висловів, узятих з Інстаграму. У процесі аналізу компліментарних висловів на окремих рівнях, ми дійшли до висновку, що такий аналіз є неповним, адже він не може повністю схарактеризувати комплімент, правдиво передати наміри та мотиви особи. Такий критерій розмежування дає нам можливість проаналізувати один компліментарний вираз, ужитий у різних стилях мови, що дозволить провести ґрунтовний аналіз цього мовного явища.

Проілюструємо переваги такого методу на прикладі: *«Так шкода твоїх зусиль, але я точно знаю, що це було не дарма, ти все зможеш» [Instagram]*. На синтаксичному рівні – це багатокомпонентне речення, що складається з чотирьох частин. Першої – *«Так шкода твоїх зусиль»*, що має значення тригерної, ніби просить продовження в наступних частинах. Мовець спеціально пропускає підмет *мені*, щобне робити потужний акцент на особі, однак читач однаково розуміє, хто виконує дію. Друга частина – *«але я точно знаю»* виражена простим стверджувальним реченням, ускладненим лише обставиною ступеня і міри (*точно*). Відсутність інших другорядних речень зовсім не бентежить мовця, фраза не передбачає їх наявність, адже, увівши їх до речення, автор змінить сенс, що простежувався без них. Третя частина – *«що це було не дарма»* виражена простим реченням зі складеним дієслівним присудком, вираженим дієслівною зв'язкою (*було*) та прислівником (*не дарма*). Четверта частина – *«ти все зможеш»* має синтаксичну схожість із другою, це речення також стверджувальне просте, має лише один другорядний член речення (*все*). Це додаток, виражений займенником, тому склад речення повністю зрозумілий, як і в другому реченні.

Складається враження, що це не комплімент у чистому вигляді, а речення-підбадьорення, але сенс, прихований у цих реченнях, можна дуже легко трансформувати в комплімент – «*Я тобою пишаюся, ти молодець!*» [Instagram]. На графічному рівні – ці речення з'єднані комами між частинами речень. Мовець ніби нанизує поняття, створює певну інтригу, що змушує людину переходити від частини до частини.

На лексичному та на морфологічному рівні – відсутні які-небудь особливості, на нашу думку, це пов'язано з перевагою їх на синтаксичному рівні.

Отже, цей комплімент – багатоконпонентне речення, що складається з чотирьох частин, основний зміст якого прихований в останньому. Попередні ж частини створюють певну інтригу, спонукають нас заглибитися в їхню сутність.

Проаналізуємо комплімент «*Мужиків багато, а гідних хлопців, як ти – одиниці*» [Instagram]. На синтаксичному рівні – це складносурядне речення, перша частина «*мужиків багато*» – це просте, неускладнене речення з пропущеною дієслівною зв'язкою «є», присудок у ньому – «*є багато*». Друга частина «*а гідних хлопців, як ти – одиниці*» – це просте ускладнене речення порівняльним зворотом, дієслівна зв'язка «є» також пропущена, як і в першій частині, присудок у ньому – «*є одиниці*».

Цей комплімент також містить порівняння «*а гідних хлопців, як ти – одиниці*», що підсилює емоційне звучання компліменту. На графічному рівні ми виділяємо його комою, адже він не тільки надає реченню емоційності, а й має додатковий уточнювальний відтінок, тому його і виділяємо комою. Саме в цьому порівняльному звороті й закладено сутність комплімента, де співвідносяться два поняття «гарний хлопець» та адресат.

На лексичному рівні ми спостерігаємо використання мовцем лексеми «мужиків». Вона функціонує у значенні слова «чоловіків». Можливо, мовець спеціально вжив таку форму, адже лексема «чоловік» не відображає основний концепт – «мужність», а слово «мужиків», утворене від прикметника «мужність», несе власне таке смислове навантаження, ця лексема якомога точно передає концептуальне значення та робить висловлення більш емоційним. Однак, у другій частині висловлення ми спостерігаємо порівняння адресата з «хорошим хлопцем», що уточнює розуміння фрази та авторського задуму спеціально поєднати антонімічні поняття як «мужиків» у значенні мужніх людей з «хорошими хлопцями».

На графічному рівні цей комплімент має кому між частинами складносурядного речення та тире на місці пропущеної дієслівної зв'язки «є». Особливих графічних засобів не зафіксовано.

Отже, цей комплімент – складносурядне речення з пропущеними дієслівними зв'язками в обох частинах, також речення ускладнене порівняльним зворотом, де співвідносяться два поняття «гарний хлопець» та адресат. Які критерії були покладені в основу цього порівняння, не відомо, але можна припустити, що «чемний», «розумний», «ввічливий» чи «стрункий».

Проаналізуємо комплімент «*Останнім часом ти пишеш пости досить таки непогано, мені стало подобатися*» [Instagram]. На синтаксичному рівні – це складне речення, з'єднане безсполучниковим зв'язком. Перша, головна частина «*Останнім часом ти пишеш пости досить таки непогано*» – це просте повне речення, ускладнене складеним іменним присудком «*пишеш пости*», перша його частина – дієслово, а друга – іменник. Можна, звичайно, не виділяти цей присудок як складений, але основну увагу зосереджено на сполученні «*пишеш пости*». Друга частина «*мені стало подобатися*» – це просте речення, неускладнене наявні тільки підмет і складений дієслівний присудок «*стало подобатися*» виражений прислівником «*стало*» та дієсловом з постфіксом *-ся* «*подобатися*». Саме таке поєднання слів несуть більшу емоційну навантаженість, бо передають стан особи.

Саме на цьому рівні ми спостерігаємо, що цей комплімент сформувався на стику двох частин, у першій – сам комплімент, а друга частина виражає відтінок схвалення.

На лексичному рівні – ми не спостерігаємо досить суттєвих особливостей, хоча мовець використовує лексему «непогано» у значенні добре, гарно або красиво, це мовець робить спеціально, щоб його комплімент не виглядав як лестощі чи мовець хотів знівелювати талантами адресата, зменшити їх вплив на життя мовця.

На всіх останніх рівнях ми не спостерігаємо особливостей, це зумовлено тим, що мовець робить важливий акцент на синтаксичному рівні, тим самим не перевантажує інші.

Таким чином, доходимо висновку, що такий аналіз є найбільш дієвий, адже найбільш повно розкриває компліментарні вислови у інтернет-комунікації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ісаєва С. Особливості мовного вираження компліментів у сучасних соціальних мережах. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*: Зб. наук. праць. Переяслав, 2021. Вип. 78. С. 256–259.
2. Колеснікова І. А. Комплімент і антикомплімент у міжкультурній комунікації (на матеріалі української, англійської та російської мов). URL : <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/18103/1/92-94.pdf>

Рекомендує до друку науковий керівник доцентка Гайдаєнко І.В.